

LUIGI TASSONI

Jón-tengeri napló – Hubay Miklóssal

Meleg május végi szél lengedez, amikor éjszaka Hubay Miklós megpillantja a repülőgépről a Calabria partját mosó Jón- és Tírrén-tengert.

Catanzaro körvonalai és fénylő pontjai a magasból most olyanok, mint egy galaxis apró kis tüzei. V. Károly kastélya, amely napjainkban kiállításoknak ad helyet, meg a helyiek nyelvén *coculinak* nevezett szűk utcácskák, melyek átszövik a felsővárost. A dombra kapaszkodó apró házak, a XVIII. században épült Filanda utcája, a modern épületek, a három domb, s közvetlenül mögöttük a Sila-hegység első magaslatai.

„Ő a nagy magyar író” – szólal meg valaki a reptéren sorbanállók közül. „Láttam a fényképét az újságban.” Igen, ő Hubay Miklós, a *Gutenberg 2008* díszvendége, a rendezvénysorozat ebben az évben a kilencvenéves író ünnepli. A catanzarói nemzetközi rendezvényen két olasz nyelvű könyve kerül bemutatásra (önéletrajza *Album Hubay* címmel és a *The rest is silence* című drámája, mindkettő a Rubbettino kiadásában). A dráma olasz változata először kerül bemutatásra a római Silvio D’Amico Színiakadémia három fiatal tehetséges színészének előadásában.

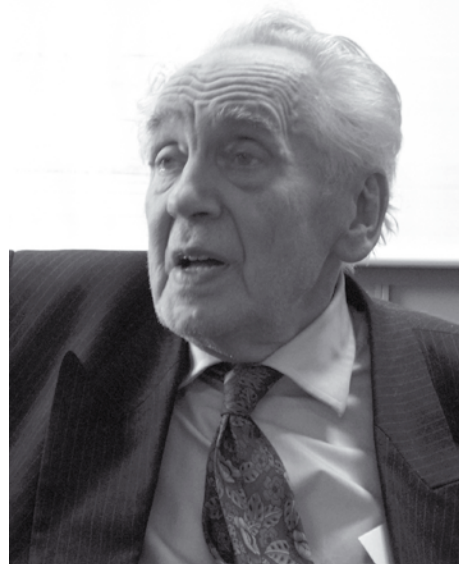
(A Gutenberg rendezvénysorozat immár hat éve pezsdíti fel egy-egy hétre e csendes délolasz város, Catanzaro életét. A múlt évben többek között Esterházy Péter is vendégünk volt.)

Az idei Gutenberg programsorozat nyitásaképpen első este Hubay Miklós drámája kerül bemutatásra. Három fiatal színész olvassa fel a szöveget Józsa Judit fordításában. A darab magával ragadja a csaknem nyolcszáz nézőt.

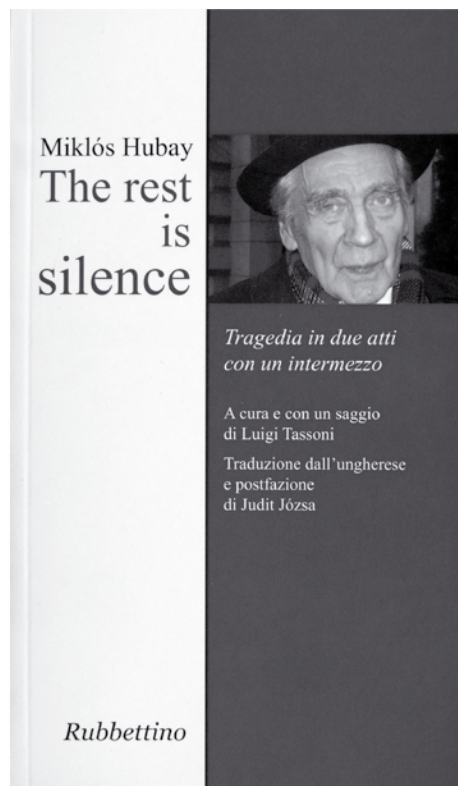
Az utolsó szavak elhangzása után a Catanzarói Auditórium szinte összedől. Meleg, hosszú, kitartó tapsorkán. A szerző felmegy a színpadra, Milly Curcio hangja kíséri – Hubay tanítványa volt Firenzében. Miklós, közvetlen és természetes olaszszággal beszélve, megvallja, hogy meglepetés számára több száz diákot látni a teremben. Ők pedig megtapsolják, válaszolnak neki, integetnek, mint egy rockkoncerten.

A másnap délelőtti szereplésén záporoznak Hubay Miklóshoz a kérdések, hozzászólások, gondolatok. Ma még a tegnapi nyolcszáznál is többen lehetnek, soknak csak állóhely jutott, kezükben Hubay-köteteket tartanak.

„Nem győzők csodálkozni, hogy ennyi fiatal eljött meghallgatni engem – mondja Hubay. – De értem, hogy a déli emberek csodálatraméltó melegsége és ereje munkál bennük. Én ide üres kézzel jöttem. Kilencvenévesen talán már tudnom kéne, mi az élet értelme, mégsem tudom megmondani. Csak azt mondhatom, tragédiákat írok, hogy szembenézzek a sorsunkkal. És azt is tudom, hogy a költészet nem halt meg. És biztos vagyok benne, hogy köztetek is

Hubay Miklós

ott van a jövődő egyik nagy költője, aki hallatni fogja saját, eredeti hangját. Ezt az élményt itt, Catanzaróban soha nem fogom elfelejteni.”

Este vacsora Hubay tiszteletére a XIX. században épült Palazzo Fazzariban. A különböző fogásoknak már a látványa is lenyűgöző: a világ összes sófajtáját felhasználták elkészítésükhöz. Kék, piros, sárga, narancsszínű, Kelettől Latin-Amerikáig, a mediterráneumtól a Kaukázusig. Miklós remekül érzi magát, megkóstolja a színes fogásokat, kortyolja a calabriai borokat, főleg az általa kedvelt fehéreket. Körülötte nagy a vidámság. Bársonyos az éjszaka, a nemrég felújított épület lágy fényei kísérik az autóiig. Miközben szállunk be a kocsiába, egy pincér megkérdezi Miklóst, visszajön-e még, s úgy köszön el tőle, mint régi baráttól.

Másnap városnézéssel folytatódik a program, Miklós fáradhatatlanul járja a várost, az utcán sokan felismerik, a tévé megtette a hatását. Leülünk egy kávéház asztalához, érezzük az enyhén fújdogáló szellőt. Egy zajos diákcsoport majdnem megelőz, majd hirtelen megállnak, megfordulnak, és kicsit félénken, illő távolságból néznek felénk. Közelebb invitálom őket, és tudom, hogy folytatódik a szeminárium: egyik a drámát mutatja, a másiknak a nemrég megjelent *Album Hubay* van a kezében.

Egy fekete szemű lány autogramot kér tőle, és Miklós a fiataloktól körülvéve megírja a dedikációt a fiatalságról, catanzarói élményeiről és arról, hogy reméli, még visszatérhet, s újra találkozhat a fiatalokkal, a jövődő olasz olvasóival.

Catanzarói naplónk lassan a végéhez közeledik. Mielőtt kimenne a reptérre, Miklós eljön a gimnáziumba, hogy meghallgassa az olasz–magyar történész, Naccarella István előadását. A nagy író lassan megy lefelé a lépcsőn, a fiatalok követik, a lányok körbeveszik, szeretnék lefényképeztetni magukat vele. Egy fiú megosztja vele dilemmáját: nem tudja eldönteni, hogy érettségi után a mérnöki karra iratkozzon-e, vagy klasszika-filológiát tanuljon. Hubay elbeszélget vele, mesél neki az ókori görög világról és arról, hogy a világban elfoglalt helyünket más szempontok is meghatározzák, mint a hasznosság. Minden élet ezt tanúsítja. Ezzel búcsúzik az író Catanzarótól.

Catanzarói fiatalok között

Hatalmas lelkesedés, olvasók raja és sok-sok pozitív visszhang kíséri Hubay útját Catanzarótól Budapest szívében található házáig. A következő hónapok során érkeznek a képeslapok, levelek, telefonhívások, fényképek „tanítványaitól”. A fiúnak, aki bizonytalan volt egyetemi tanulmányait illetően, küld egy könyvet, Kerényi *Görög mitológiáját*. Talán segítségére lesz, hogy jól döntsön!

S talán Hubay dolgozószobájának falára felkerül az aranyozott tábla, amelyet a Kulturális Bizottság vezetője adott át neki. Ez áll rajta: „Hubay Miklósnak, a görög mitológia értelmezőjének, a kortárs tragédia költőjének, az Európa szívéből érkezett mediterrán embernek Catanzaro városától, 90. születésnapja alkalmából.”

Józsa Judit fordítása